17/12/2020

«Χώροι σε αναμονή»: Τα θέατρα στην εποχή της πανδημίας

/ Παιδεία και Πολιτισμός

Χώροι άδειοι, χωρίς καλλιτέχνες, χωρίς θεατές, χώροι αγαπημένοι, συνυφασμένοι με τη ζωντάνια και την δημιουργία παραμένουν ερμητικά σιωπηλοί. Απεικονίζονται ως «Χώροι σε αναμονή» στο φωτογραφικό λεύκωμα του Φεστιβάλ Αθηνών και Επιδαύρου που κυκλοφορεί εντός της εβδομάδας και στα βιβλιοπωλεία κι αποτυπώνει τα θέατρα του Φεστιβάλ στην εποχή της πανδημίας.

Στη συλλεκτική έκδοση του Ελληνικού Φεστιβάλ η Πειραιώς 260, το Ηρώδειο, η Μικρή και Μεγάλη Επίδαυρος με τον φακό του Μιχάλη Κουκλίνα συνομιλούν δραματουργικά με επιλεγμένα αποσπάσματα θεατρικών έργων του παγκόσμιου ρεπερτορίου από παραστάσεις του αρχικού καλλιτεχνικού προγραμματισμού του 2020, που δεν υλοποιήθηκαν. Ένα απτό και πολύτιμο ίχνος της έλλειψης του ζωντανού θεάματος, που η πανδημία μάς έχει στερήσει βιώνοντας «μια εποχή αφύσικης ακινησίας», σημειώνει στον πρόλογο της έκδοσης η καλλιτεχνική

διευθύντρια του Φεστιβάλ Αθηνών και Επιδαύρου, Κατερίνα Ευαγγελάτου.

Χώροι σε αναμονή

Τα θέατρα του Φεστιβάλ
στην εποχή της πανδημίας

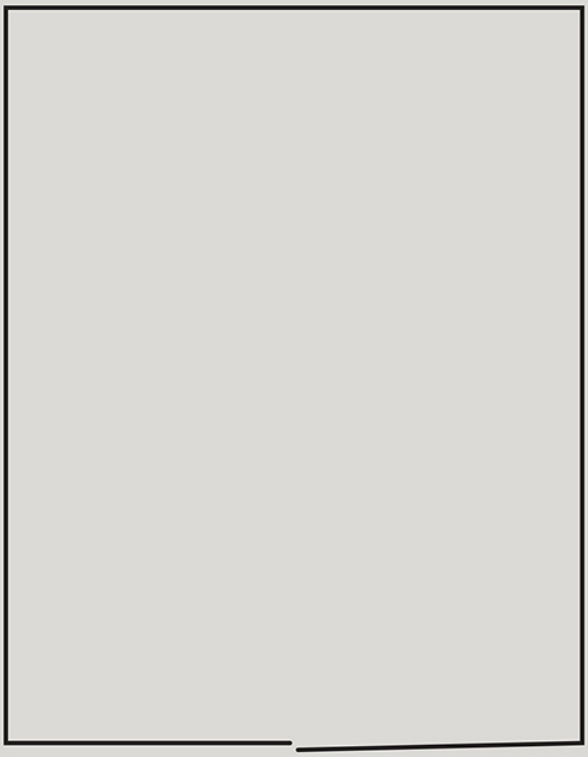

Φωτογραφίες
Μιχάλης Κλουκίνας

ΦΕΣΤΙΒΑΛ
ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ

«Από τον Μάρτιο και μετά, η εορταστική ατμόσφαιρα στα γραφεία του Φεστιβάλ πέρασε από τόσες διακυμάνσεις, που ούτε η πιο πλούσια φαντασία δεν θα οραματιζόταν» σημειώνει η Κατερίνα Ευαγγελάτου. «Ακόμα και αν κατορθώσαμε να διασώσουμε ένα θραύσμα, ένα μικρό υποσύνολο από τον συνολικό μας προγραμματισμό, το όλον είχε πια χαθεί. Μέσα σε αυτή την ατμόσφαιρα, η εικόνα των άδειων θεάτρων βασάνιζε τον νου μας, ως σύμβολο μιας εποχής αφύσικης ακινησίας. Χωρίς καλλιτέχνες, χωρίς λόγια, δίχως εικόνες. Μια αίσθηση «ανοίκειου» αναδύεται σε κάθε σελίδα, αλλά, ταυτόχρονα, γινόμαστε μάρτυρες μιας ιερής βεβαιότητας: τα θέατρά μας, αρχαία και σύγχρονα, μας κοιτάζουν από τις σελίδες του λευκώματος διαμηνύοντας, μέσα απ’ την εύγλωττη σιωπή τους, ότι θα είναι πάντα εκεί».

Το λεύκωμα «Χώροι σε αναμονή» (σελ. 216,) διατίθεται στα κεντρικά βιβλιοπωλεία της Αθήνας, της Θεσσαλονίκης και της περιφέρειας. Όπως επίσης ηλεκτρονικά από το e-shop της Κάπα Εκδοτικής (kapaekdotiki.gr/shop). Κυκλοφορεί και σε αγγλική έκδοση.

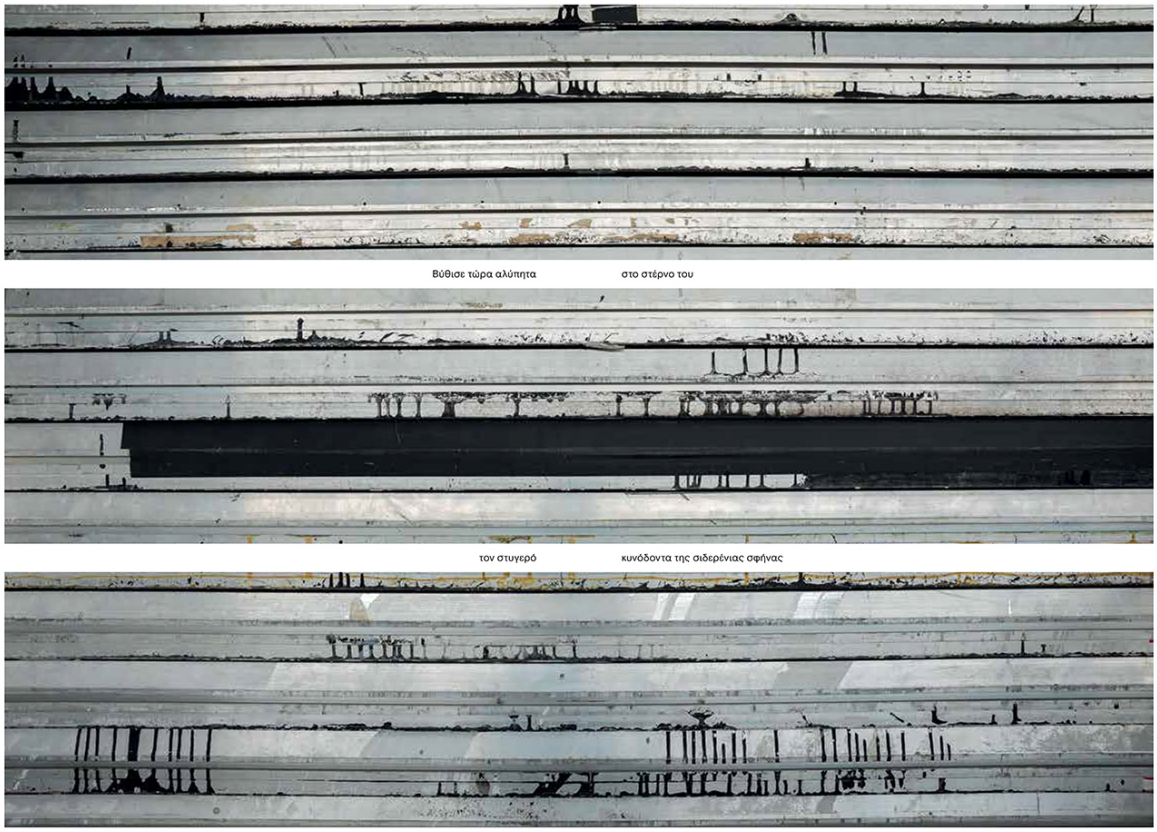

182 183

Σημείωμα Κατερίνας Ευαγγελάτου

Καλλιτεχνικής Διευθύντριας Φεστιβάλ Αθηνών και Επιδαύρου

Μια εποχή αφύσικης ακινησίας

Το λεύκωμα που κρατάτε στα χέρια σας αποτελεί καλλιτεχνικό ντοκουμέντο μιας χρονιάς-σταθμού για την ανθρωπότητα. Δεν υπήρξε τομέας της ανθρώπινης δραστηριότητας που να μείνει ανεπηρέαστος. Οι τέχνες πληγώθηκαν στον πυρήνα τους. Στο ζωτικό τους κέντρο. Όχι μονάχα από την έλλειψη του ζωντανού καλλιτεχνικού γεγονότος και την απουσία Κοινού. Πληγωθήκαμε οι ίδιοι οι καλλιτέχνες, η αναγκαστική αδράνεια λειτούργησε καταλυτικά στον νου και τα σώματά μας. Είναι βέβαιο ότι θα βιώνουμε τις επιπτώσεις αυτής της σκοτεινής περιόδου για πολλούς μήνες μετά από το τέλος της – όταν αυτό έλθει.

Από τον Μάρτιο και μετά, η εορταστική ατμόσφαιρα στα γραφεία του Φεστιβάλ πέρασε από τόσες διακυμάνσεις, που ούτε η πιο πλούσια φαντασία δεν θα οραματιζόταν. Ακόμα και αν κατορθώσαμε να διασώσουμε ένα θραύσμα, ένα μικρό Υποσύνολο από τον συνολικό μας προγραμματισμό, το όλον είχε πια χαθεί. Μέσα σε αυτή την ατμόσφαιρα, η εικόνα των άδειων θεάτρων, βασάνιζε τον νου μας, ως σύμβολο μιας εποχής αφύσικης ακινησίας. Χωρίς καλλιτέχνες, χωρίς λόγια, δίχως εικόνες.

Τα θέατρα έχουν ψυχή και μνήμη, η καρδιά τους χτυπάει κάθε φορά που δονούνται από την παρουσία του Κοινού, κάθε φορά που ζεσταίνονται από τη φλόγα των καλλιτεχνών κατά τη διάρκεια μιας πρόβας. Είναι φτιαγμένα για να υποδέχονται κόσμο, και με διπλή ιδιότητα, ως δέκτες και πομποί, μας μεταγγίζουν ζωή, πνεύμα, ελπίδα. Τα θέατρα είναι για πολλούς από εμάς τα σπίτια μας. Και δεν αναφέρομαι μόνο στους καλλιτέχνες και όλους τους συντελεστές μιας παράστασης, αλλά και στο Κοινό. Το Φεστιβάλ Αθηνών και Επιδαύρου αποτελεί σπίτι για πολλές χιλιάδες θεατών, που επιστρέφουν με φανατική αγάπη κάθε καλοκαίρι στους αγαπημένους τόπους. Το Φεστιβάλ εδώ και 65 χρόνια είναι ταυτισμένο με το ταξίδι προς την Επίδαυρο, με τη διαδρομή ανάμεσα στα πεύκα, με την μαρμάρινη αγκαλιά του Ηρωδείου, μια ανάσα από την Ακρόπολη, και, εδώ και 15 χρόνια, με το σφρίγος και τη νεανική ατμόσφαιρα της Πειραιώς 260.

Ο Μιχάλης Κλουκίνας παρουσιάζει μια ιδιότυπη «συνομιλία»: εικόνες των άδειων θεάτρων μας στέκουν μαζί με θραύσματα από έργα που είχαμε εντάξει στον προγραμματισμό του Φεστιβάλ για το 2020, αλλά δεν παρουσιάστηκαν εξαιτίας της πανδημίας. Εδώ η εικόνα δεν αποτυπώνει απλώς μια στιγμή στον χρόνο, δημιουργεί έναν μη-τόπο, ο οποίος αποτελεί το σκηνικό ενός νέου έργου: Θεατρικό κείμενο και εικόνα χωρίς τη μεσολάβηση ερμηνευτή. Ο τόπος αποκτά «φωνή», αλλά η φωνή είναι κομματιασμένη, φτάνει μόνο τμηματικά σε εμάς – στα μάτια και όχι στα αυτιά μας. Τονίζει την απουσία, την ακινησία, το «μετέωρον». Μια αίσθηση «ανοίκειου» αναδύεται σε κάθε σελίδα, αλλά, ταυτόχρονα, γινόμαστε

μάρτυρες μιας ιερής βεβαιότητας: τα θέατρά μας, αρχαία και σύγχρονα, μας κοιτάζουν από τις σελίδες του λευκώματος διαμηνύοντας, μέσα απ’ την εύγλωττη σιωπή τους, ότι θα είναι πάντα εκεί.